

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ ที่วิถีชีวิตของคนไทยเริ่มคุ้นเคยกับภาษาต่างประเทศเพิ่มมากขึ้น ประกอบกับความเจริญทางด้านวัตถุและเทคโนโลยีต่างๆ ทำให้ภาษาต่างประเทศได้เข้ามาปะปนในภาษาไทยมากขึ้น ทั้งในภาษาพูดและภาษาเขียน นอกจากนี้การเปิดกว้างทางการคมนาคมขนส่ง การค้าขายและอุตสาหกรรมอย่างรวดเร็ว ทำให้การสื่อสารยิ่งทวีความสำคัญยิ่งขึ้น ซึ่งล้วนส่งผลกระทบต่อวัฒนธรรมการใช้ภาษาและการดำเนินชีวิตของคนไทยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ภาษาต่างประเทศในปัจจุบันที่ทวีความสำคัญ และถูกนำมาใช้อย่างแพร่หลาย โดยคนไทยนิยมใช้คำศัพท์ภาษาต่างประเทศเรียกชื่อของเครื่องใช้ เครื่องอุปโภคบริโภคในชีวิตประจำวันเป็นภาษาอังกฤษ เช่น แชมพู (Shampoo) โลชั่น (Lotion) ทิชชู (Tissue) นีเวีย (NIVEA) เนสกาแฟ (NESCAFFE) ภาษาจีน เช่น ซาลาเปา เกี้ยว และภาษาญี่ปุ่น เช่น โออิชิ (Oishi) คาวาอิ (Kawai) เป็นต้น ผลกระทบที่ตามมาคือเกิดกระแสนิยมเรียนภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาจีนและภาษาญี่ปุ่น ทั้งในโรงเรียนระดับอนุบาล ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการไทยจึงได้นำนโยบายปฏิรูปการศึกษาเข้ามาใช้ โดยกำหนดให้มีหลักสูตรบังคับว่านักเรียนนักศึกษาทุกคน จะต้องเรียนภาษาต่างประเทศอีกหนึ่งภาษา เช่นภาษาอังกฤษ ภาษาจีนเป็นต้น (ทิพย์สุดา นัยทรัพย์, 2548 : 38) การจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในปัจจุบัน สถานศึกษาหลายแห่งได้มีการจัดการเรียนการสอนโดยอาจารย์คนไทย ที่จบการศึกษาด้านภาษาต่างประเทศมา แต่ปัญหาที่พบคือการเรียนการสอนยังไม่ประสบความสำเร็จและนักศึกษายังไม่สามารถนำไปใช้กับเจ้าของภาษาที่แท้จริงได้ ทั้งนี้เพราะการเรียนภาษาแตกต่างจากการเรียนสาระการเรียนรู้อื่น เนื่องจากนักศึกษาไม่ได้เรียนภาษาเพื่อความรู้เกี่ยวกับภาษาเท่านั้น แต่เรียนภาษาเพื่อให้สามารถใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นได้ตามความต้องการในสถานการณ์ต่างๆ ทั้งในชีวิตประจำวัน และการทำงานอาชีพ การที่นักศึกษาจะใช้ภาษาได้ถูกต้อง คล่องแคล่ว และเหมาะสมนั้น ขึ้นอยู่กับทักษะการใช้ภาษา ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนภาษาที่ดี นักศึกษาจะต้องมีโอกาสได้ฝึกทักษะการใช้ภาษาให้มากที่สุด ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน การจัดการกระบวนการเรียนการสอนต้องสอดคล้องกับธรรมชาติ และลักษณะเฉพาะของภาษา การจัดการเรียนการสอนภาษาจึงควรจัดกิจกรรมให้หลากหลาย ทั้งกิจกรรมการฝึกทักษะทางภาษา และกิจกรรมทางฝึกนักศึกษาให้รู้วิธีการเรียนภาษาด้วยตัวเองควบคู่ไปด้วย อันจะนำไปสู่การเป็นนักศึกษาที่พึ่งตนเองได้ (Learner-Independence) และสามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต

(Lifelong Learning) ทางด้านภาษาต่างประเทศ โดยใช้ภาษาต่างประเทศเป็นเครื่องมือในการค้นคว้าหาความรู้ในการเรียนวิชาต่างๆ ในการศึกษาต่อ รวมทั้งในการประกอบอาชีพ สาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้การเรียนการสอนภาษาต่างประเทศไม่ประสบความสำเร็จนั้น เนื่องจากอาจารย์ผู้สอน เพราะอาจารย์ผู้สอนจะเป็นบุคคลที่ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ และเป็นแบบอย่างให้กับผู้เรียน ผู้สอนจึงจำเป็นต้องมีคุณสมบัติที่เหมาะสมทั้งในด้านบุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถในการสอนที่ตนสอน ตลอดจนมีความเข้าใจในหลักการสอน และทักษะในการสอน (ถาวร สารวิทย์, 2523 : 89 – 90 ; ทวีศิลป์ พรหมสุวรรณ, 2542 : 29 – 30 ; ชาญชัย อาจิมสมาจาร, 2547 : 8 - 16) และคุณสมบัติเฉพาะที่จำเป็น สำหรับอาจารย์ผู้สอน ภาษาต่างประเทศที่จะทำให้เป็นผู้ที่สามารถสอนภาษาต่างประเทศได้ประสบความสำเร็จก็คือ ควรเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจประเพณี วิถีชีวิตและศิลปวัฒนธรรมของประเทศเจ้าของภาษา ควรใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสารได้ดี เป็นแบบอย่างแก่นักศึกษา (Lin Zhu, 2006 : 91 - 93 ; สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2547 : 1 - 13)

ดังนั้น สถานศึกษาหลายแห่งจึงมีการจัดให้มีการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ โดยอาจารย์ชาวต่างประเทศที่เป็นเจ้าของภาษาโดยตรง จึงทำให้อาจารย์ชาวต่างประเทศ เป็นที่ต้องการของสถานศึกษาในการสอนภาษาต่างประเทศ (พรพิมล เสนะวงศ์, 2547: 1) แต่อย่างไรก็ตาม สถานศึกษาบางแห่งไม่ได้กำหนดคุณสมบัติของอาจารย์ชาวต่างประเทศ ที่จะมาสอนภาษาต่างประเทศที่ชัดเจน โดยเฉพาะในด้านคุณวุฒิด้านการสอน จึงทำให้เกิดปัญหาในด้านการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศขึ้น ดังงานวิจัยของหูเหลียงชัย กับ หลิวผิงผิง (Hu liangcai and Liu Pingping, 2004 : 102 - 105) และหวูชูฟาง (Wu Shufang, 2006 : 35 - 36) จากการศึกษา Barrett และ Kontra (2000 : 20 - 21) พบว่า การสอนภาษา ของอาจารย์ชาวต่างประเทศนั้น นอกจากจะต้องสอนวิชาทางด้านการฟังและการพูดแล้ว ยังจะต้องสอนวิชาการอ่านการเขียนด้วย ซึ่งปัญหาที่พบคือความเชี่ยวชาญในด้านการอ่าน และการเขียนนั้น ไม่ใช่ทักษะทางภาษาที่ทุกคนมีหรือถนัด ดังที่ Rajagopalan (2004 : 116) กล่าวว่า การเป็นผู้พูดภาษาต่างประเทศเป็นภาษาที่หนึ่งกับการเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในการอ่านการเขียนนั้น ไม่ใช่สิ่งเดียวกันเสมอไป แม้ว่าจะเป็นเจ้าของภาษานั้นๆ ก็ตาม โดยความเชี่ยวชาญในการอ่านการเขียนนั้น นอกจากจะประกอบด้วย ความรู้ความสามารถในการลำดับเรื่องราวโดยใช้ศิลปะในด้านภาษา ความคิด และการใช้เหตุผลซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้ ไม่ได้มาจากพันธุกรรมหรือกำเนิดแต่เพียงอย่างเดียว แต่ได้มาจากการเรียนรู้และฝึกฝนซึ่งก็มีไม่เท่ากัน ผู้ที่ไม่ได้เรียนรู้และไม่เข้าใจวิธีการอ่าน การเขียน ย่อมไม่เข้าใจปัญหาของนักศึกษาและไม่สามารถสอนให้ได้ผลดี และในด้านภาพรวม พบว่า บางกรณีอาจารย์เจ้าของภาษา ไม่คุ้นเคยหรือไม่เข้าใจระบบการจัดการเรียน การสอนหรือระบบการศึกษาของประเทศที่ตนเองไปทำงาน ทำให้ไม่สามารถจัดการเรียน การสอนของตนเองให้เข้ากับความต้องการของสถาบันการศึกษา ความสนใจ และ

ความต้องการของนักศึกษาได้ ดังนั้นจึงพบว่าบางครั้งเจ้าของภาษามักจะไม่ทำตามหลักสูตรหรือแผนการสอนที่สถาบันกำหนดไว้ ทำให้นักศึกษาไม่ได้เรียนบางเรื่องบางหัวข้อ ส่งผลให้การเรียนการสอนในวิชานั้น ไม่บรรลุเป้าหมายหรือความต้องการของหลักสูตร นักศึกษาก็คาดคุณภาพตามที่มุ่งหวังเอาไว้ ยังผลให้ความคิดเห็นของนักศึกษาที่คาดหวังว่าจะได้รับองค์ความรู้และประสบการณ์เพิ่มเติมจากอาจารย์ชาวต่างประเทศลดน้อยลงไปด้วย

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามเป็นมหาวิทยาลัยที่ให้ความสำคัญกับการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ในปัจจุบันมีอาจารย์ชาวต่างประเทศที่สอนภาษาต่างประเทศทั้งหมด 14 คน ในจำนวนนี้มีอาจารย์ชาวต่างประเทศที่สอนภาษาอังกฤษ 5 คน อาจารย์ชาวต่างประเทศที่สอนภาษาจีน 5 คน อาจารย์ชาวต่างประเทศที่สอนภาษาญี่ปุ่น 4 คน (<http://human.psu.ac.th/People/index.php>, มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, 2550) จากสภาพการณ์ดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยในฐานะเป็นอาจารย์ชาวต่างประเทศ ที่ได้มีโอกาสสอนภาษาต่างประเทศที่มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม มาเป็นระยะเวลาหนึ่ง ได้ตระหนักเห็นถึงความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศและปัญหาในการจัดการเรียนการสอนที่อาจเกิดขึ้น ผู้วิจัยจึงต้องการที่จะศึกษาถึงความคิดเห็นของนักศึกษาที่เรียนภาษาต่างประเทศในมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามว่ามีความคิดเห็นต่อสภาพและปัญหาในการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศมากน้อยเพียงใด ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับนำไปใช้เป็นแนวทางปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศของอาจารย์ชาวต่างประเทศในมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามต่อไป

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศของอาจารย์ชาวต่างประเทศ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหาการวิจัยโดยศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนภาษาของอาจารย์ชาวต่างประเทศในมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- 1.1 ด้านเนื้อหาวิชา
- 1.2 ด้านบุคลิกภาพของอาจารย์
- 1.3 ด้านการจัดการเรียนการสอน
- 1.4 ด้านสื่อการเรียนการสอน
- 1.5 ด้านความสัมพันธ์กับนักศึกษา

1.6 ด้านการวัดผลและประเมินผล

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาสาขาศิลปศาสตร์ โปรแกรมวิชาภาษาอังกฤษ ภาษาญี่ปุ่นและอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่เรียนภาษากับอาจารย์ชาวต่างประเทศ ในมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ปีการศึกษา 2549 มีจำนวน 687 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาสาขาศิลปศาสตร์ โปรแกรมวิชาภาษาอังกฤษ ภาษาญี่ปุ่นและอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่เรียนภาษากับอาจารย์ชาวต่างประเทศ ในมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ปีการศึกษา 2549 จำนวน 246 คน

3. ด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนภาษาของอาจารย์ชาวต่างประเทศในมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ด้านการกำหนดเนื้อหาวิชาที่สอน บุคลิกภาพของอาจารย์ การจัดการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน ความสัมพันธ์กับนักศึกษาและด้านการวัดผลและประเมินผล

นิยามศัพท์เฉพาะ

ความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน หมายถึง ความรู้สึกของนักศึกษาที่มีต่อการปฏิบัติของอาจารย์ในการจัดกิจกรรมเพื่อถ่ายทอดความรู้หรือคำแนะนำแก่ผู้เรียนโดยมีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาของอาจารย์ชาวต่างประเทศ ประกอบด้วยความคิดเห็นที่มีต่อการกำหนดเนื้อหาวิชาที่สอน บุคลิกภาพของอาจารย์ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน ความสัมพันธ์กับนักศึกษา และการวัดผลและประเมินผล

ภาษา หมายถึง ภาษาต่างประเทศที่นักศึกษาเรียน ได้แก่ ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน และภาษาญี่ปุ่น

อาจารย์ชาวต่างประเทศ หมายถึง อาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาต่างประเทศที่ไม่ใช่สัญชาติไทยในมหาวิทยาลัยพิบูลสงคราม ปีการศึกษา 2549

นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาสาขาศิลปศาสตร์โปรแกรมวิชาภาษาอังกฤษ ภาษาญี่ปุ่น และอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่เรียนภาษาต่างประเทศเป็นวิชาเนื้อหาบังคับในมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ปีการศึกษา 2549

เนื้อหาวิชา หมายถึง บทเรียนที่จะนำมาสอนตรงตามหลักสูตรที่กำหนดไว้ตอบสนองความต้องการของนักศึกษาได้และมีประโยชน์ สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

บุคลิกภาพของอาจารย์ หมายถึง คุณลักษณะการแสดงออก หรือการปฏิบัติตนของอาจารย์ผู้สอนได้แก่ การแต่งกาย การพูดจา มีความมั่นคงทางอารมณ์

การจัดการเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการในการจัดกิจกรรมเพื่อถ่ายทอดความรู้ และส่งเสริมความถนัดหรือพัฒนาตามศักยภาพของผู้เรียน ซึ่งจัดโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้นักศึกษามีส่วนร่วมและมีความสนใจในการเรียน อาจารย์ผู้สอนมีเทคนิคการสอนดี มีความรับผิดชอบสูง

สื่อการเรียนการสอน หมายถึง การใช้วัสดุ อุปกรณ์ เอกสารประกอบ แหล่งเรียนรู้ ที่ทันสมัยเป็นสื่อกลางช่วยสอน เพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุจุดประสงค์อย่างรวดเร็วและให้นักศึกษาเข้าใจเนื้อหาที่เรียนง่ายขึ้น

ความสัมพันธ์กับนักศึกษา หมายถึง กิจกรรมที่แสดงความเกี่ยวข้องระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา ได้แก่ การให้เกียรติและมีความเป็นกันเองกับนักศึกษาทั้งในและนอกห้องเรียน ยินดีให้คำปรึกษาและคำแนะนำแก่นักศึกษาด้วยความจริงใจ

การวัดผลและประเมินผล หมายถึง กระบวนการที่ดำเนินการควบคู่กับกระบวนการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งก่อน ระหว่าง และหลังเรียน ซึ่งแบ่งออกเป็น การวัดผล และการประเมินผล โดยการวัดผลจะต้องใช้วิธีการและเครื่องมือในการวัด ส่วนการประเมินผล จะเป็นการตัดสินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยใช้ข้อมูลจากการวัดผล ตามเกณฑ์ที่กำหนด

ประโยชน์ที่ได้รับ

ทำให้ทราบความคิดเห็นของนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนภาษาของอาจารย์ชาวต่างประเทศซึ่งสามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับกำหนดนโยบายและแนวทางในการจัดการเรียนการสอนภาษาของอาจารย์ชาวต่างประเทศ ในมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามต่อไป